

กรมทรัพย์สินทางปัญญา
กระทรวงพาณิชย์

เล่มที่ 22
วันที่ประกาศโฆษณา

เลขที่ประกาศ 77
29 เมษายน 2558

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ 56100097 วันที่ยื่นคำขอ 4 พฤษภาคม 2556

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยเล็บมือนางชุมพร

รายการสินค้า กล้วยเล็บมือนาง และกล้วยเล็บมือนางอบแห้ง

ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดชุมพร

ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดชุมพร
ถนนไตรรัตน์ ตำบลนาชะอัง อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร 86000

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

กล้วยเล็บมือนางชุมพร (Chumphon Ladyfinger Banana) หมายถึง กล้วยเล็บมือนางและกล้วยเล็บมือนางอบแห้ง ที่มีลักษณะผลเล็ก ปลายผลเรียว เรียงติดกันคล้ายนิ้วมือ ผลและเนื้อมีสีเหลืองทอง เปลือกบาง เนื้อนุ่มรสหวาน มีกลิ่นหอม ส่วนกล้วยเล็บมือนางอบแห้ง เนื้อกล้วยมีสีน้ำตาล นุ่มเหนียวและไม่แห้งจนเกินไป รสชาติหวาน ซึ่งปลูกและผลิตในพื้นที่จังหวัดชุมพร

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์กล้วย จำนวน 6 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ 01 พันธุ์ 02 พันธุ์ 06 พันธุ์ 07 พันธุ์ 08 และพันธุ์ 09

(2) ลักษณะทางกายภาพ

(2.1) กล้วยเล็บมือนาง

- รูปร่าง ผลเล็ก ปลายผลเรียว เรียงติดกันคล้ายนิ้วมือของผู้หญิง
- เนื้อ สีเหลืองทอง ผลสุกเนื้อนุ่ม เนื้อแน่นไม่เหลวหรือกระด้าง ไม่มีเมล็ด
- เปลือก เปลือกบาง ก้านผลสั้นและแข็ง
- รสชาติ หวาน มีกลิ่นหอม

(2.2) กล้วยเล็บมือนางอบแห้ง

- เนื้อ สีน้ำตาล นุ่มเหนียว และไม่แห้งจนเกินไป
- รสชาติ หวานธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารสังเคราะห์ และสิ่งเจือปนใดๆ

(3) ลักษณะเฉพาะแต่ละพันธุ์

- สายพันธุ์ 01 ต้นสีเขียวปนม่วง ผลไม่มีขน จำนวน 9-12 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14 -18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดกลาง-ใหญ่
- สายพันธุ์ 02 ต้นสีเขียวปนม่วง ผลไม่มีขน จำนวน 8-12 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14 -18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดกลาง-ใหญ่
- สายพันธุ์ 06 ต้นสีม่วง ผลไม่มีขน จำนวน 9-12 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14 -18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดกลาง-ใหญ่
- สายพันธุ์ 07 ต้นสีม่วงแดง ผลไม่มีขน จำนวน 7-11 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14 -18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดเล็ก-กลาง
- สายพันธุ์ 08 ต้นสีเขียวปนม่วง ผลไม่มีขน จำนวน 7-11 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14-18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดเล็ก-กลาง
- สายพันธุ์ 09 ต้นสีม่วงแดง ผลไม่มีขน จำนวนหน่อ 9-12 หน่อต่อเครือ จำนวนผล 14-18 ผลต่อหน่อ
ผลขนาดเล็ก-กลาง

2. กระบวนการผลิต

การปลูก

- (1) ปลูกได้ตลอดปี ที่เหมาะสมควรเริ่มปลูกเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม โดยการปลูกเป็นพืชแซมหรือปลูกผสมผสานกับพืชชนิดอื่นที่สามารถให้ร่มเงาแก่ต้นกล้วยเล็บมือนางได้ร้อยละ 40
- (2) เตรียมดิน โดยการไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชและทำให้ดินร่วน
- (3) ขุดหลุมขนาดกว้าง ยาว ลึก 30 x 30 x 50 เซนติเมตร หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากคุณภาพของดิน
- (4) รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ในปริมาณ 2 - 3 กิโลกรัม หรืออาจจะมีการรองก้นหลุมเพิ่มเติมด้วยฟอสเฟตขึ้นอยู่กับลักษณะของดิน แล้วกลบด้วยหน้าดิน
- (5) คัดเลือกหน่อปลูกรุ่นเดียวกันที่สมบูรณ์ ขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร การปลูกเว้นระยะห่างระหว่างต้น ตามแนวปฏิบัติ “ถ้าดินเลวให้ปลูกถี่ ถ้าดินดีให้ปลูกห่าง” หรือระยะห่างตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับพืชประธานในช่วง 3 - 5 เมตร

การเก็บเกี่ยว

กล้วยเล็บมือนางชุมพร ให้ผลผลิตหลังจากการปลูก 7 เดือน และจะเก็บเกี่ยวได้จากลักษณะของผลสุกร้อยละ 80 ที่พร้อมเก็บเกี่ยวได้ คือ

- (1) ในแต่ละหวี ผลกล้วยจะไม่ติดกันและจะห่างออกจากกัน
- (2) เมื่อผลกล้วยใกล้สุก ดอกที่ปลายผลจะสั้นลง สีผิวจะเริ่มออกสีเขียวนวลปนเหลือง
- (3) ส่วนของเล็บมือกล้วย(ปลายผล) เป็นสีน้ำตาลดำ
- (4) ผลกล้วยมีลักษณะของการลบเหลี่ยม จนถึงไม่มีเหลี่ยมเลย
- (5) เก็บเกี่ยวโดยใช้มือข้างหนึ่งจับปลายเครือ แล้วใช้มีดฟันก้านเครือให้ขาดออก
- (6) หลังจากตัดกล้วยแล้วให้นำมาวางบนภาชนะที่รองด้วยใบกล้วย เพื่อไม่ให้ผลช้ำและลดแรงกระแทก

การแปรรูป / การอบแห้ง

- (1) นำกล้วยเล็บมือนางชุมพรที่แก่จัด มาล้างทำความสะอาดทั้งเครือ หรือตัดแต่งเป็นหวี ทำการบ่มเป็นเวลา 4 วัน
- (2) คัดเลือกหวีที่สุกไล่เสียกัน หรือผลกล้วยหลุดจากเครือเมื่อยกเครือกล้วย แสดงว่าผลกล้วยสุกงอมเต็มที่พร้อมที่จะนำไปอบ
- (3) ปอกเปลือกและแยกเส้นใยที่ผลกล้วยออก โดยวิธีการร่อน
- (4) จัดเรียงกล้วยตามขนาดผลและนำไปตากแดด หรืออบด้วยลมร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 7- 8 ชั่วโมง แล้วพักไว้
- (5) ทำการอบผลกล้วยซ้ำจนแห้ง โดยไม่มีการเติมสารสังเคราะห์ และสิ่งเจือปนใดๆ

การบรรจุหีบห่อ

รายละเอียดบนฉลากให้ประกอบด้วยคำว่า

- (1) “กล้วยเล็บมือนางชุมพร หรือ Chumphon ladyfinger banana”
- (2) “กล้วยเล็บมือนางชุมพรอบแห้ง หรือ Oven-dried Chumphon ladyfinger banana”
- (3) ให้ระบุชื่อ และที่อยู่ผู้ผลิต/จำหน่าย วันที่ผลิต วันหมดอายุ และวิธีเก็บรักษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดชุมพรมีลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบตอนกลาง ที่ราบชายฝั่งทะเล พื้นที่ทางทิศตะวันตกเป็นที่สูงของเทือกเขาตะนาวศรี มีแม่น้ำสำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำท่าตะเภา แม่น้ำสวี แม่น้ำหลังสวน สภาพดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ในช่วง 5.0 – 6.5 มีความอุดมสมบูรณ์ มีอินทรีย์วัตถุที่เป็นธาตุอาหารที่สำคัญและจำเป็นต่อกล้วยเล็บมือนางชุมพร เช่น โพแทสเซียม และฟอสฟอรัส

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดชุมพรมีฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - เดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดตลอดปี 34.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดตลอดปี 21.6 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยในอากาศทั้งปีร้อยละ 81 และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีอยู่ในช่วง 1,500 - 2,300 มิลลิเมตรต่อปี

ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ดังกล่าว ที่มีความเหมาะสมในการปลูกกล้วยเล็บมือนางชุมพร ทำให้จังหวัดชุมพรมีพื้นที่ปลูกกล้วยมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ จำนวนมากกว่า 7,000 ไร่ และกล้วยเล็บมือนางชุมพรมีคุณลักษณะเฉพาะ มีรสชาติและกลิ่นที่เป็นเอกลักษณ์

ประวัติความเป็นมา

จากประวัติและที่มาของกล้วยเล็บมือนางคาดว่า เป็นกล้วยป่า ที่ชาวบ้านในเขตอำเภอพะโต๊ะ เรียกว่ากล้วยนิ้วมือนาง ต่อมาเป็นคำว่า “กล้วยเล็บมือนาง” นอกจากนี้ ตามคำบอกเล่าของชาวบ้านอำเภอบึงมะลิ ในอดีตมีการกล่าวถึงกล้วยชนิดหนึ่งที่ไม่ม่เมล็ด ซึ่งนิยมนำมาปลูกที่บ้านทุ่งวังช้าง บ้านหาดยาย บ้านทุ่งตะโก และบ้านหลังสวน นอกจากนี้ยังมีปรากฏคำว่ากล้วยเล็บมือนาง บันทึกในบทกลอนของสุนทรภู่ที่เขียนขึ้นในปี พ.ศ. 2427 ตอนหนึ่งว่า “กล้วยสี สะโต โวหาร เรียกแต่โบราณ อีกกล้วยประจำพาน หนึ่งเล็บมือนางนวมกร” ทำให้ทราบได้ว่า กล้วยเล็บมือนางได้เป็นที่รู้จักตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องผลไม้มาตั้งแต่สมัยที่เรียกกันว่า เมืองหลังสวน ซึ่งในสมัยนั้นการทำมาค้าขายและไปมาหาสู่กันระหว่างมณฑล (จังหวัด) ต่างๆ จะนิยมใช้ช้างเป็นพาหนะ หรือเรียกว่าการค้าขายกับหลังช้าง โดยใช้ระยะเวลาในการเดินทางหลายวัน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าลำช้า และทำให้ผลไม้ เช่น กล้วยเล็บมือนางเกิดการสุกงอมเกินกว่าจะนำมารับประทานได้ ดังนั้น ผู้ค้าขายกับชาวเมืองหลังสวน จึงนำผลผลิตที่มีอยู่มาแลกกับหน่อ หรือต้นของผลไม้ชนิดต่างๆ เพื่อนำไปปลูกเอง โดยเฉพาะต้นกล้วยเล็บมือนางที่เป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยม ทำให้กล้วยเล็บมือนางเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในหลายพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดชุมพรและใกล้เคียง

ต่อมาในสมัย รศ.108 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสต้นที่เมืองหลังสวน และในการเสด็จครั้งนั้นราษฎรได้มีการทูลเกล้าฯ ถวายสิ่งของและผลไม้หลายชนิดของจังหวัดชุมพร รวมไปถึงกล้วยเล็บมือนาง จึงทำให้กล้วยเล็บมือนางเริ่มเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จากประวัติต้นกำเนิดของกล้วยเล็บมือนางที่มีการกล่าวถึงในพื้นที่จังหวัดชุมพร จึงทำให้กล้วยเล็บมือนางเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด และเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัด จนได้มีการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญประจำจังหวัดชุมพร ว่า “ชุมพรประตูสู่ภาคใต้ ใต้เสด็จในกรม ชมไร่กาแฟ แลหาดทรายรี ดีกล้วยเล็บมือ ขึ้นชื่อรังนก”

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตการปลูกและผลิตกล้วยเล็บมือนางชุมพร ครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดชุมพร รายละเอียดตามแผนที่

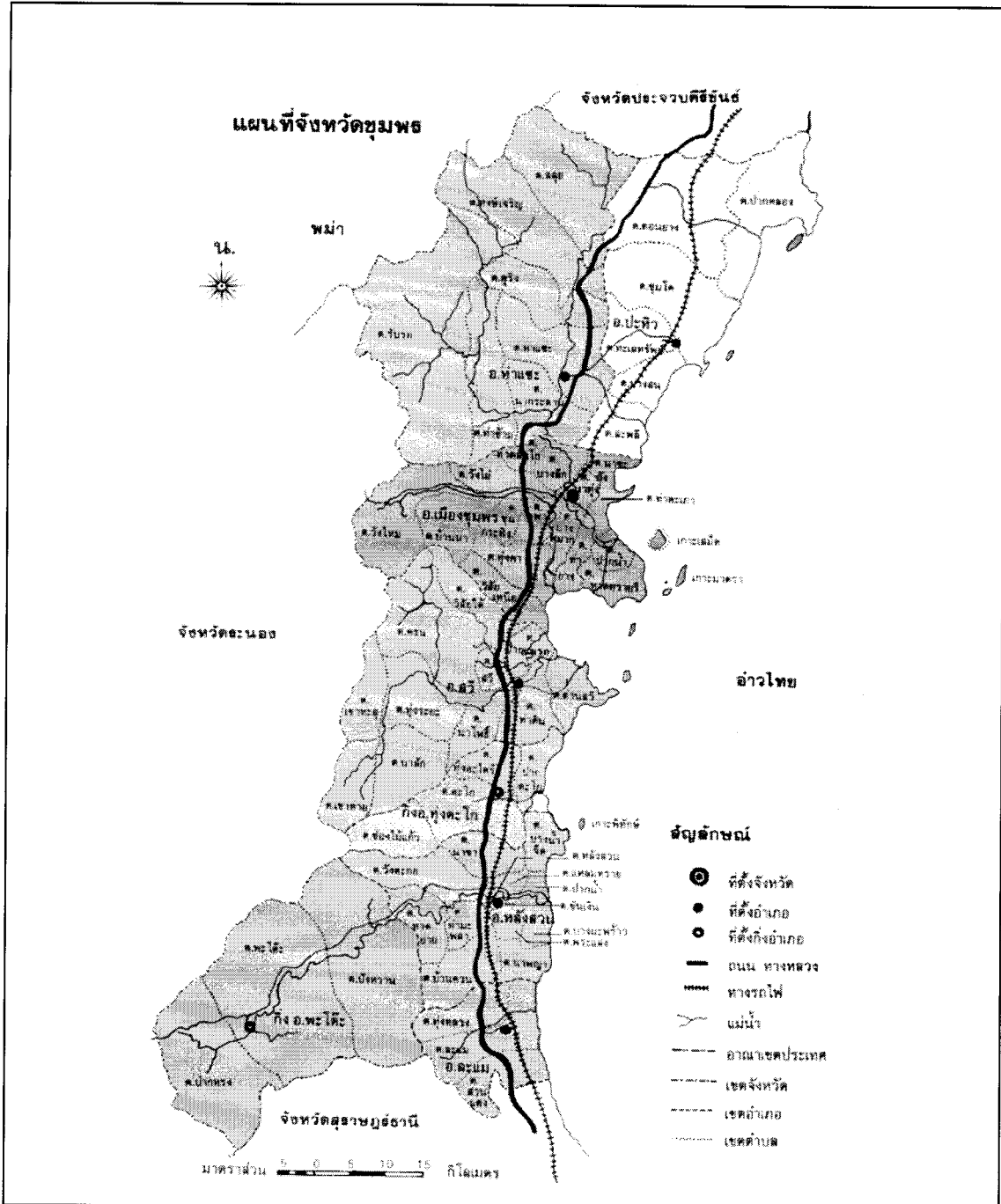
5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) กล้วยเล็บมือนางชุมพร ต้องปลูกในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตกล้วยเล็บมือนางชุมพร รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

6. เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
 - (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยเล็บมือนางชุมพร
 - (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยเล็บมือนางชุมพร
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ กล้วยเล็บมือนางชุมพร

ขอบเขตพื้นที่การปลูกกล้วยเล็บมือนางชุมพร ครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดชุมพร